

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

ROČNÍK XI, ČÍSLO 3

1. OKTÓBER 2009

NEPREDAJNÉ

Editoriál - Hubárska sezóna

Katarína Pastuchová

A je to opäť tu! Pýtate sa čo? Predsa hubárska sezóna.

Každoročne tomuto ošialu prepadnú desaťtisíce ľudí. Hubárstvo je najrozšírenejšou záľubou dospelých.

Kdesi som čítala, že na Slovensku sa mu sústavne venuje každý desiaty človek. Len ozajstný hubár vie, aké pocity prežíva keď kráča rannou rosou po vlhkom lese a v tajomných zákutiach nachádza tých svojich „tučkov-fešákov“. Omamná vôňa ihličnatých stromov, tlejúceho lístia zmiešaná s hubovou arómou a „zaručené“ miesta, ktoré by hubár za nič na svete neprežradil. Keď už nikde inde nenájde, tak určite tam.

Zaujímavý je fakt, že hubárskemu ošialu prepadne ktokoľvek. Či je to vysokopostavený verejný činiteľ, či dedo od susedov, ale

aj naša starká sa na „ne“ vyberie, i keď ledva chodí. Dokonca aj adolescenti a malé deti. V čom to je? Ako je to možné, že v tejto jednej pozoruhodnej a ušľachtilej záľube sa „nájde“ akáto rôznorodosť ľudského veku, záujmov...

Často môžeme vidieť v tlači, TV pyšných nálezcov obrovských dubákov, ako sa hrdia svojim úlovkom. Ostatní pozerajú s tichou závišťou a s odhodlaním, že aj oni zajtra vyrážajú na huby. Veď rastú!

Mne táto hubárska vášeň pripomína tak trochu aj rybársku, keď sa rybári chvália svojimi úlovkami.

So mnou je to podobne. Mňa naučil zbierať huby môj ocko, ktorý už bohužiaľ, nie je medzi nami. Minulú hubársku sezónu si to tiež ešte užíval, a preto, keď teraz kráčame voňavým lesom s mojou rodinou, spomíname na neho dvojnásobne. Bolo krásne počúvať ho, ako sa správne huba

vyberá, oddeľuje od podhubia, ako sa musí očistiť, či pokrájať. Doteraz si na to spomínam ako na životnú múdrosť a skúsenosť.

Zhodou náhod sa v tomto období môj syn na biológii učí o hubách. A prišiel domov s názorom, že vraj sCa nemá hovoriť, „idem na huby“. Ale! „Idem na plodnice!“ Učil sa tiež o tom, že bez húb by nebolo voňavého chlebička, plesňového syra, penicilínu, či dokonca domácej slivovičky. (Pre nezainteresovaných: aj kvasinky a plesne patria medzi huby). Ríša húb zahŕňa približne 250 000 druhov.

Tak teda? Hor sa na huby! Veď rastú. Len dajte pozor, že pri zbieraní sa treba držať hesla, že zbierať sa majú len jedlé druhy. I keď jedlé sú všetky, ale niektoré iba raz ... ale to už vedia všetci hubári.

Všetkým čitateľom prajem plné košíky zdravých húb. ■

Zo zasadnutí OZ

Dňa 25. 6. 2009 sa konalo zasadnutie OZ obce Liptovská Štiavnica.

K bodu 1-3: Zasadanie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určení overovateľa a zapisovateľa zápisnice.

K bodu 4: Kontrolu uznesenia vykonala hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová a konštatovala, že uznesenia boli splnené.

K bodu 5: V tomto bode predniesla ekonómka Miroslava Kačaljaková návrh VZN č. 1/09 o opatrovateľskej službe. Po rozprave a diskusii bolo VZN schválené

K bodu 6: Starosta obce odovzdal slovo Ing. Elene Debnárovej, ktorá predniesla stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce za rok 2008. Návrh záverečného účtu obce za rok 2008 bol spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Zb. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Po obdržaní informácií ohľadom ročnej závierky za rok 2008 poslanci schválili celoročné hospodárenie bez výhrad.

K bodu 7: V tomto bode starosta obce informoval o ukončení účtovnej ročnej závierky Ing. Alžbetou Čebíkovou (nezavislá audítorka), ktorá uskutočnila v priebehu mesiaca jún 2009 kontrolu audítora (po-

vinnosť obce zo zákona). Správa audítora: „Overila som účtovnú závierku obce Liptovská Štiavnica, uvedenú na stránkach 1-65, ku ktorej som dňa 22.6.2009 vydala správu audítora v nasledujúcom znení: podľa môjho názoru účtovná závierka poskytuje pravdivý a objektívny pohľad na finančnú situáciu obce Liptovská Štiavnica k 31.12.2008 a výsledok jej hospodárenia za rok, ktorý sa skončil k uvedenému dátumu v súlade so zákonom. Pri overení skutočností podľa § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách som porušenie zákona nezistila.“

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Pokračovanie zo s. 1

K bodu 8: Poslanci v tomto bode zobrali na vedomie záznam o výsledku finančnej kontroly výdavkov a príjmov obce za I. polrok 2009, čerpanie prostriedkov zo sociálneho fondu za I. polrok 2009

K bodu 9: Poslanci poverili Ing. Elenou Debnárovú, hlavného kontrolóra obce vykonaním kontrol:

- kontrola mzdových náležitostí zamestnancov základnej školy, ŠKD a ŠJ
- kontrola evidencie došlých a vyšlých faktúr, ich úhrad, prípadné sledovanie a dodržiavanie ich splatnosti
- kontrola účelovosti, časovosti a hospodárnosti použitia verejných prostriedkov poskytnutých právnickým a fyzickým osobám z rozpočtu obce, správnosť a úplnosť ich vyúčtovania
- vypracovanie odborného stanoviska hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce na ďalšie rozpočtové obdobie

K bodu 10: Starosta informoval poslancov o zriadení miestneho kompostoviska. Obec by mala dostať cca 100 000,- € na kompostovisko. V súčasnosti je to však bezpredmetné, nakoľko PD Ludrová bude spracovávať zelený odpad v novovybudovanej bioplynovej stanici. Poslanci OZ odporučili starostovi obce v prvom kroku zakúpiť traktor a drvič konárov.

K bodu 11: Schválená odmena za vypracovanie žiadosti do EUROFONDOV pre Ing. Danu Neznámu.

K bodu 12: Poslanci zobrali na

vedomie skutočnosť, že v mesiaci september 2009 sa začne s realizáciou kanalizačných prípojok na Novej ulici.

K bodu 13: V bode rôzne starosta obce informoval poslancov o:

- Výstupe na Salatín 21.6.2009,
- Nástupe novej riaditeľky ZŠ Mgr. Renáty Cagalincovej,
- Umiestnení A mužstva TJ Družstevník na 7 mieste v súťažnom ročníku 2008/2009,
- Odkanalizovaní pozemkov Peter Pápež (2 pozemky, zaplatil cca 3300 €), Ružena Hromadová (1 pozemok, má zaplatiť cca 500 €) pre firmu, ktorá realizovala práce,
- Vydaní súhlasného stanoviska pre výstavbu rodinných domov Irena Čomborová (1 dom), Jozef Mäsiar a manželka (1 dom),
- Poslaneckom guľáši 1.8.2009.

K bodu 14: Návrh na uznesenie predniesol predseda návrhovej komisie RNDr. Dušan Dírera.

K bodu 15: Starosta obce poďakoval prítomným za účasť a zasadanie OZ ukončil.

Ďalšie OZ obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa 4.9.2009.

K bodu 1-3: Zasadanie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určená overovatelia a zapisovateľ zápisnice.

K bodu 4: Kontrolu uznesenia vykonala hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová a konštatovala, že uznesenia boli splnené.

K bodu 5: V tomto bode pred-

niesla ekonómka Miroslava Kačaljaková návrh na úpravu rozpočtu, ktorá bola jednohlasne schválená

K bodu 6: Starosta obce informoval poslancov OZ o údržbe zvonice v strede obce, ktorú zrealizovala Jednota dôchodcov v Liptovskej Štiavnici. Úprava pozostávala z nového náteru (3 vrstvy). Došlo aj k úprave zvodidiel pred predajňou CO-OP Jednota. Touto cestou poslanci vyjadrili poďakovanie našim dôchodcom.

K bodu 7: Hlavná kontrolórka informovala poslancov o následnej kontrole č. 4/2009 – mzdové náležitosti zamestnancov ZŠ, ŠKD, ŠJ. Zo strany hlavnej kontrolórky bolo vytknuté veľké množstvo nadčasovej práce, ktorú v budúcnosti bude musieť zriaďovateľ (obec) určitým spôsobom znížiť.

K bodu 8: V tomto bode starosta obce informoval poslancov o zaradení do siete škôl a školských zariadení SR Súkromné centrum voľného času a Súkromné školské stredisko záujmovej činnosti (PaeDr. Elena Šlavková).

K bodu 9: Poslanci zobrali na vedomie informáciu, že počas jedného mesiaca neboli podané žiadne pripomienky občanov na zmenu cestovného poriadku SAD LIORBUS na rok 2010.

K bodu 10: Poslanci OZ schválili prísediacich súdu na volebné obdobie 2010-2013 Ľuboša Zarevúckeho a RNDr. Dušana Dírera.

K bodu 11: Starosta obce v bode rôzne informoval poslancov o:

- podaní žiadosti Mareka Hariňa a Lubomíra Jančího ohľadom včelstva, ktoré je v tesnej blízkosti rodinných domov. Od vlastníka včelstiev bol podaný prísľub, že včely do 05/2010 zruší,
- žiadosti Ireny Čomborovej ohľadom spolufinancovania výmeny vo-

dovodného potrubia v lokalite kostola. Žiadosť bola zamietnutá,

- aktuálnom stave ulice Drevenice,

- žiadosti Márie Kráľovskej s vrátením pozemku, ktorý bol omylom zapísaný pri majetkoprávnom vysporiadaní miestnych komunikácií. Žiadosť bola schválená,

- vydaní súhlasného stanoviska k výstavbe rodinných domov Jozefa Mendera (1 rodinný dom), MUDr. Marián Sičák (1 rodinný dom) a Vladimír Žampa (1 rodinný dom),

- možnosti kamerového systému na budovu školy a školského ihriska. Poslanci túto možnosť zatiaľ nedoporučili,

- zmene poplatku za separovaný zber. Od 1.9.2009 bude obec platiť firme OZO, a. s. 1,30 €/kontajner (sklo, plasty),

- potrebe rozšíriť Radu školy o nových členov RNDr. Dušana Dírera, Antona Slanicaya,

- podaní žiadosti na Krajský školský úrad v Žiline ohľadom havarijného stavu okien v budove ZŠ,

- predaji cirkevného pozemku Ireny Čomborovej. Cirkev získala 62 000,- €, ktoré sú účelovo viazané na výstavbu pastoračného centra v našej obci,

- potrebe vyhotoviť nájomnú zmluvu medzi Obcou Liptovská Štiavnica a Rímsko-katolíckym farským úradom Ludrová za účelom vstupu na miestne futbalové ihrisko,

- odkúpení časti pozemkov od vlastníkov v lokalite poza Drevenice pre Obec Liptovská Štiavnica, kde v budúcnosti vznikne nová miestna komunikácia.

K bodu 12: Návrh na uznesenie predniesol predseda návrhovej komisie RNDr. Dušan Dírera.

K bodu 13: Starosta obce poďakoval prítomným za účasť a zasadanie OZ ukončil.

TO I TO má 80 rokov

V roku 1929 začal vydávať v Liptovskej Štiavnici Bernard Ondrejka lokálny inzertný časopis s názvom „To i to“. V tomto roku vyšli dve 8-stranové čísla, ktoré tlačil kníhtlačiarsky a nakladateľský spolok Lev, účastinná spoločnosť v Ružomberku a neskôr Slovenská kníhtlačiarska Jozef Skotek v Ružomberku.

V rokoch 1930-1932 prestal vychádzať. Od 18. apríla 1933 začal vychádzať znovu. Do 7. júna 1933 vyšli tri 4-stranové čísla a časopis zanikol.

Starosta obce kandiduje za poslanca VÚC Žilina

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

Už o krátku chvíľu budete mať možnosť rozhodovať vo voľbách o poslancoch a predsedovi Vyššieho územného celku (VÚC). Dátum volieb je vypísaný na deň 14.11.2009. Určite všetci dobre viete, že funkciu poslanca som zastával štyri roky aj ja. Povedať, že to bolo plus pre obec je z môjho pohľadu ťažké, myslím si že aj nezodpovedné. Ako poslanec VÚC som zastával viaceré funkcie a predsedal som Komisii pre medziobecnú spoluprácu, z čoho vlastne pramení skutočnosť, že regionálne problémy VÚC som prenášal aj na svojich kolegov starostov obcí nášho okresu. Mnoho občanov - voličov

nielen doma, ale aj v celom regióne mi kladie otázku, čo konkrétne som ako poslanec urobil. Chcem upozorniť na skutočnosť, že úlohou poslanca je riešiť problémy, ktoré mu prislúchajú zo zákona o VÚC v rámci regiónu. Zákon rieši regionálnu kultúru, dopravu, správu a údržbu ciest, sociálnu oblasť, regionálne stredné školstvo a zdravotníctvo. Nechcem hodnotiť každú a jednu oblasť samostatne, ale pár bodmi zdokumentujem svoje aktivity v rámci poslanca VÚC. Zachovanie autobusovej siete v prímestskej doprave. Ani jedna obec v okrese Ružomberok nedopláca na prímestskú autobusovú dopravu. V okrese Ružomberok funguje pod zriaďovateľskou pôsobnosťou päť stredných škôl,

ktoré sú na dobrej úrovni. Ako poslanec vidím problém skôr v nedostatočnom počte žiakov. Po dlhých rokoch došlo k obsiahlejšej rekonštrukcii Ružomerského múzea. Dovolím si tvrdiť, že VÚC-kárske cesty sú jedny z najlepších na Slovensku. Na druhej strane treba povedať, že je aj mnoho problémov. Problémy sú najmä v sociálnej oblasti, kde na umiestnenie do sociálnych zariadení čaká viac ako 2000 občanov regiónu. Taktiež sociálne zariadenia sú v zlom technickom stave hlavne Dom dôchodcov Nádej v Likavke, ktorý potrebuje súrne a nutne celkovú rekonštrukciu. Jediný fenomén, ktorý som ako poslanec VÚC nemusel riešiť, a na čo môžeme byť v okrese Ružomberok hrdí je fakt, že naša

nemocnica nepatrí pod regionálnu samosprávu, ale pod Ministerstvo obrany. Všetky ostatné regionálne nemocnice vykazujú obrovskú stratu a znamenajú veľké finančné zaťaženie aj do budúcnosti. Toto je len stručné pomenovanie kladných a záporných skutočností, ktoré som ako poslanec za uplynulé obdobie riešil. Či som bol dobrý alebo zlý poslanec, o tom nech rozhodnú voliči regiónu vo voľbách. Touto cestou chcem aj Vás poprosiť o vyjadrenie dôvery mojej osobe ako kandidátovi na funkciu poslanca VÚC na volebné obdobie 2009-2013.

Túto svoju funkciu poslanca i Zasadnutie VÚC som vykonával v rámci riadnej dovolenky, resp. svojho osobného voľna.

Pár postrehov starostu

Dušan Lauko

Neprebehlo viac ako dva roky, keď som v jednom z mojich článkov písal, že nastane čas, kedy sa začne realizovať výstavba kanalizačnej siete na Novej ulici. V týchto dňoch firma Stavpoč pripája jednotlivé domy k novovybudovanému kanalizačnému zberaču. T. č. je napojených možno 10 - 12 rodinných domov. Pri prácach s napojením sa vyskytli viaceré problémy, na ktoré chcem reagovať. S každým vlastníkom rodinného domu na Novej ulici sa snažím osobne kontaktovať a následne nájsť riešenie na nové pripojenie. Každému hovorím, že nová kanalizačná prípojka je záležitosť vlastníka nehnuteľnosti, ktorý by určitým spôsobom mal dozerať na to ako sa prepojenie zrealizuje. Veľké problémy nastávajú s tým, že stará kanalizačná rúra má byť zachovaná a do nej si občania môžu napojiť svoje dažďové potrubie resp. odvodnenie

dvorov. Nová kanalizačná prípojka slúži na odkanalizovanie vnútorných splaškov (WC, umývadlá). Mnoho vlastníkov nemá odkanalizovanú dažďovú vodu a bohužiaľ si ju odmietajú zrealizovať. Ja, ako starosta nemám dostatok právnych prostriedkov, aby som donútil vlastníka k realizácii. Prípojka či už jedna, alebo druhá sa robí na mnoho rokov dopredu (20 - 50 rokov). Ešte raz vyzývam občanov, ktorí budú realizovať prípojky, poraďte sa so starostom a nájdime najlepšie riešenie. Ku kanalizácii ešte jedna téma. V tomto roku sa nám podarí pripojiť asi polovicu Novej ulice. Po rozkopávkach prípojok už mnoho asfaltu na ceste neostane. Chcem požiadať občanov o trpezlivosť a hlavne o čiastočnú údržbu upadajúceho výkopu. Tento stav predpokladám do roku 2010-2011, kedy obec bude musieť začať uvažovať o pokládke nového asfaltového koberca. Touto cestou chcem vyzvať hlavne vodi-

čov, aby po tejto ceste jazdili čo najmenšou rýchlosťou. Na záver musím priznať, že ani ja nemám radosť z toho v akom stave je súčasná cesta. Treba povedať, že stav, ktorý existoval, doteraz nebol dlhodobou únosný. Všetky splašky z našich domácností smerovali do miestneho potoka Štiavničanka, ktorý bol z tohto dôvodu na konci Novej ulice stoku.

Ďalšou témou, ktorej sa chcem okrajovo dotknúť je kopanie hrobov na miestnom cintoríne. Hroby kopú Václav Otiepka a Tomáš Šída, ktorí sú obyvateľmi našej obce. Viacerí občania sa ma pýtajú, či sú zamestnancami obce. Odpoveď znie, že nie sú zamestnancami. Kopanie hrobu je čisto na dohode medzi týmito dvoma občanmi a pozostalými. Ak niekomu nebudú vyhovovať podmienky dohody, nebránim, aby si hrob vykopali pozostalí, alebo iná firma. Z tohto miesta chcem poďakovať vo svojom mene, ale aj v mene občanov,

ktorí využili služby Václava Otiepku a Tomáša Šidu a boli maximálne spokojní.

Na záver môjho príhovoru chcem spomenúť bývalú riaditeľku ZŠ **Mgr. Máriu Grafovú**, ktorá po 13-tich rokoch riadenia odchádza z našej obce na inú školu v Ružomberku. Dovolím si tvrdiť, v obci niet občana, ktorý by nechcel poďakovať našej Ivici za všetko čo urobila pre školu, obec. Okrem školy nechýbala na spoločenských akciách (ako boli Dôchodcovia, Preteky gazdovských koní, Výstup na Salatín, Deň rodiny ...), preto nevychovala len naše deti, formovala aj dospelých. Pravidelne prispievala aj do nášho občasnika Štiavnické To i to. Obecné zastupiteľstvo ju ocenilo za rozvoj školstva v našej obci plaketou. Z tohto miesta jej ďakujem za seba, za deti, za obyvateľov obce a prajem podobné úspechy na novom pracovisku.

Vyznanie

Mária Grafová

33,13,3 - krásne čísla, neviem, čo by na ne povedala veštica, pre mňa však majú celkom prozaický význam. Za sebou mám **33 rokov** praxe, počas ktorej som stretla množstvo krásnych ľudí z radov kolegov, nadriadených, rodičov i žiakov. Posledných **13 rokov** som riaditeľovala tu, v malebnej dedinke učupenej v náručí liptovských hôr v Liptovskej Štiavnici. S tunajšími ľuďmi, kolegynami a s veľkým príspevom obce sa nám podarilo celkom slušne zveladiť štiavnickú školičku. Sil však akosi ubúda a tak nastal čas odovzdať riaditeľské žezlo mladšej generácii a posunúť sa ďalej alebo skôr bližšie - do Ružomberka na moje **3. pôsobisko** tu na Liptove. Na mojom tradičnom dopravnom prostriedku bicykli, som začala merať oveľa kratšiu a oveľa menej namáhavú cestu do nového pôsobiska SZŠ Naša škola v Ružomberku.

Moja mamka vravievala, že komu je čo súdené, to ho neminie. Toto by som mohla tvrdiť aj ja o škole v Liptovskej Štiavnici. Keď som po skončení mojej hráčskej kariéry hľadala miesto, prideliť ma práve sem. Vtedy som veru netušila, kde to

je a tak v rámci prieskumu som sa počas prázdnin prvý raz vyviezla na bicykli na jej začiatok. Prázdniny skončili a ja som začala učiť v Ružomberku na 2.ZŠ, kde ma medzičasom „prevelili“. Historické udalosti spôsobili, že „dvojka“ sa rozpadla a jej personál rozmiestnili po celom okrese, no a ja som zakotvila práve v **Liptovskej Štiavnici**. Takže druhý pokus bol úspešný, moje pocity zmiešané, lebo som nikdy nemala ambície stať sa riaditeľkou a navyše som mala vystriedať skúsenú a obľúbenú Elenku Vlnieškovú. Prvá návšteva dopadla dobre. Elenka mi všetko poukazovala, bola milá, ústretová a ja som sa na prvý pohľad zamilovala - samozrejme do školy a tejto krásnej dedinky.

Čas zrazu začal plynúť raketovou rýchlosťou, rok sa striedal s rokom, udalosť s udalosťou. Práca ma nesmierne bavila a to najmä vďaka ľuďom ktorými som bola obklopená. Pracovitý personál, úžasní rodičia, ústretový starosta a jeho prísediaci, ochotní Štiavničania a milí, i keď občas neposední žiaci vytvorili vcelku pokojnú ale tvorivú atmosféru. Vďaka tomu sa nám podarilo zrealizovať množstvo zaujímavých akcií a udalostí. Určite sa vyskytli aj konflikty, ve-

rim však, že tie nezanechali hlbokú stopu v nikom zo zúčastnených. Iba ten kto nič nerobí, nič nepokazí. Z mojich prvých štiavnických žiakov sa stali dospeláci, skončilo sa moje

funkčné obdobie a ja som sa ocitla pred rozhodnutím, čo ďalej. Veru som dlho rozmýšľala, či sa prihlásiť do konkurzu a pokračovať v zabehanom alebo urobiť zmenu. Nuž ale - dôchodok predo dvermi, únava z nekonečnej byrokracie v školstve ale aj chuť vyskúšať ešte čosi nové, nakoniec rozhodli. Štiavnická školička je už pod taktovkou novej pani riaditeľky a mne neostáva nič iné iba poďakovať všetkým, s ktorými som mala možnosť stretnúť sa, spolupra-

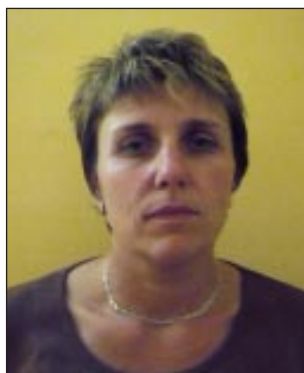

covať, zažívať nekonečné množstvo krásnych a príjemných chvíľ. Teraz by mal nasledovať menoslov. Verte mi, nechcem si to zľahčovať, ale musela by vyjsť príloha tohto časopisu, keby som menovala všetkých. Takže ešte raz **VEĽKÉ ĎAKUJEM** a zároveň želanie nech sa vám všetkým darí v súkromí aj v práci (nech ju má každý z vás), nezabúdajte na vašu školičku, pomáhajte jej, veď je len vaša.

S úctou a láskou Vaša Ivica

Predstavujeme

Bola jedna škola, v tej škole riaditeľňa, v riaditeľni pani riaditeľka. A to nie hocikajaká, ale nová. Tá predchádzajúca odišla učiť do mesta, tá nová prišla z mesta. Prečo prišla? Zapáčila sa jej školička. Kto je to? Nuž čítajte!

Volám sa **Renáta Cagalincová**, narodila som sa a bývam v Ružomberku spolu so svojou rodinou, ktorú tvorí

manžel a dvaja synovia. Rada si prečítam dobrú knihu, pestujem na záhradke bylinky a kvety. Po absolvovaní Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici odbor Učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ som sedemnást rokov učila v dvoch základných školách v Ružomberku. A keďže už mestské školy začali byť pre mňa priveľké, našla som si školu v Liptovskej Štiavnici. Som tu len niekoľko dní, ale rozhodnutie odísť učiť do vašej obce nelutujem. Spolu so svojimi kolegynami chcem pokračovať v práci svojej predchodkyne, v akciách predošlých ale i v nových. Prezrádzať ich nebudem, postupne sa o nich vždy dočítate na stránkach novín. Chcem, aby sa žia-

ci v škole nielen vzdelávali, vychovávali, ale i zabávali, tvorili, aby sa v škole dobre cítili, radi do nej chodili. Mojou prioritou bude tiež získavať žiakov do našej školy a uprednostňovať ju pred dochádzkou do mesta. Prvý krok sme už v tomto urobili, keď všetky učiteľky 14. septembra navštívili MŠ v Štiavnicke a predstavili sme našu školu prezentáciami. Pokračovať budeme Dňom otvorených dverí a Jesennou slávnosťou pre predškolákov a školákov spolu s rodičmi. Ale už prezrádzam, a tak radšej nateraz skončím. Nie však naddlho, už teraz sa teším na spoznávanie a stretávanie s vami.

Denník školy v prírode v Novoti

Mária Grafová

Deň prvý - pondelok

Nedeľňajšie balenie sa mi natiahlo do neskorej noci, či skôr do skorého rána a tak, keď bolo treba vstávať, nepomohli ani dva budíky a z „ešte chvíľočku“ bola pol hodina a žiadna šanca chytiť autobus. Tak som celkom objemnú batožinu naložila do taxíka aby som nakoniec do školy prišla včas. Kontrola školskej batožiny, ešte čo to pribalíť, veď autobus to odvezie a tak v jeho útrobach skončilo skoro všetko čo v škole nebolo priklinované.

Posledné pusinky, zamávanie, sem tam možno aj slzička a autobus naložený časťou štiavnických školákov, časťou štiavnických učiteliek, zdravotníčkou Valikou a neprímerane veľkou batožinou vyštartoval v ústrety nášho najbližšieho dobrodružstva.

Nastávajúcich 6 dní sa stal našim domovom Agropenzión AB v Novoti a hoci sme ho predtým našli na mape aj na internete, naša predstava o tomto mieste bola dosť hmlistá. Kdesi v severnom kúte Oravy, Pánu Bohu za chrptom alebo hádam najvýstižnejšie to vyjadril pán šofér – tam kde sa aj muchy obracajú.

Cestu sme prežili celkom úspešne, žiadna šablôvačka, možno pomohol novinový papier na bruchách malých cestujúcich. Klukatými oravskými

Názov a adresu vysielajúcej školy:

Miesto konania školy v prírode:

Čas konania školy v prírode:

Základná škola v Liptovskej Štiavnici

Agropenzión AB Novot'

22.6.-27.6.2009

cestami a cestičkami sme po niečo vyše hodine dorazili do cieľa. Zvládli sme aj ubytovanie, vybalovanie a prvý odpočinok - naša škola v prírode mohla začať.

Animátorky Mirka a Katka sa ujali našich zlatíčok hneď po skončení odpočinku. V Goralskej izbe sa s nimi najprv zoznámili a potom ich rozdelili do troch kmeňov. Každý kmeň mal za úlohu vymyslieť si názov, navrhnúť a nakresliť svoj erb a zástavu. Zvládli to celkom pekne a tak vznikol kmeň Veveričiek, Stromov a Orlov ktoré medzi sebou súťažili počas celého pobytu.

Dážď na chvíľu ustal a my sme mohli konečne von do prírody aj keď len po asfaltke, napriek tomu niektorí poznačili svoje tenisky a gate minimálne do výšky kolien. Na večernej zoznamovačke sme sa prostredníctvom pavúcej siete dozvedeli o tom čo kto má rád, trochu sme si zatancovali a šup do postielok. Dúfali sme, že únava a množstvo nových zážitkov sko-

lia naše detváky a rýchlo zaspia ale ... O jedenástej však stíchli aj poslední urečnenci, pár uplakancov si utrelo poslednú slzičku a nastal nočný pokoj.

Deň druhý - utorok

Noc bola pokojná až na poriadny dážď, ktorý bubnoval na plechovú strechu penzionátu vyše hodiny medzi pol jednou a pol druhou v noci. Prešla som sa po chodbách, či niekoho nezobudil ale spoza dverí sa ozývalo iba pokojné odfukovanie malých späčov.

Prvým ranostajom bol Majko. O pol šiestej strčil svoj pehavý noštek do dverí na mojej izbe a slávnostne zahlásil: „Pani riaditeľka, ja som sa už vyspal.“ Nuž udržať ho do pol ôsmej (budíček) na uzde mi dalo poriadne zabrať a musím sa priznať, že sa mi to ani nepodarilo. Po chvíli sa však začali prebúdať aj ďalšie vtáčatá a napriek tomu, že do budička chýbala ešte hodinka, bolo po nočnom pokoji. Zajtrajší budíček určite posunieme na skôr.

Presne o pol ôsmej zaznela píšťalka animátorky Katky a nedočakavé detváky sa vyrojili zo svojich izieb v tepláčkoch, pripravené na rannú rozcvičku.

Všetko čo vybieha zo zabehovaných koľají sa deťom páči, takže namiesto frflania si s chuťou zacvičili. Takto nabudení pohodovo zvládli rannú hygienu. Vynikajúce raňajky chutili všetkým. Keďže počasie sa nemienilo umúdriť, museli sme ostať pod strechou a venovať sa trochu teórii. Tretiaci a štvrtáci sa snažili najprv zistiť ktorej časti Slovenska patrí Novot', hľadali a porovnávali údaje o Liptovskej Štiavnici a Novoti. Mladšia skupinka druhákov a tretiakov zasa spoznávala tajomstvá lesa.

Po výbornom obede nasledoval odpočinok, trošku pokojnejší ako včerajší. Každý si mal pripraviť krátke vystúpenie k večernému programu Talent Ceresu (cestovka s ktorou sme sem prišli). Po odpočinku sa našich detvákov opäť chopili Mirka a Katka. Dievčatá mali pripravený pestrý program. Najprv každý kmeň navrhol planétu Ceres, neskôr si deti pod ich vedením vyrábali rôzne predmety. Pomedzi tieto suchozemské činnosti sa prelínalo dlho očakávané kúpanie v bazéni sice pomeňom, ale hlbokom tak akurát aby nikto nemal strach, že sa utopí. Postupne sa

Denník školy v prírode v Novoti

Pokračovanie - s. 5

všetci vo vode poriadne vybláznil, teda až na trestancov, ktorí o kúpanie prišli viacnásobným

Večer opäť končil tancom. Tentoraz pospali všetci rýchlejšie.

Nebojte sa nebudem pokračovať

porušením našich dohodnutých pravidiel. Po obschnutí a dokončení rozrobených vecičiek aj napriek neustálej hrozby dažďa sme sa vybrali do dediny, lebo nás už svrbeli dlane od túžby minúť aspoň pár centov z vreckového.

Parané buchty zmizli z tanierov ajn-cvaj, každý sa tešil na večerný program v ktorom predvádzali kúsok svojho talentu. Mirka a Katka mali veru problém vybrať tých najlepších. Nakoniec sa rozhodli pre: Riška Otiepku, Líviu Václavíkovú so Zuzkou Dvorskou, Biankou Benčovou s Jakubom Stopiakom...

čovať v takomto podrobnom líčení nášho pobytu, to by na to padlo celé číslo nášho časopisu.

Takže zostručním. Aj na ďalšie dni sme mali pripravený pestrý program. V stredu sme nasadli na autobus a nasmerovali sme si to do Oravskej Lesnej, kde je od jari 2008 sprístupnená zrekonštruovaná Oravská lesná železnica. Popoludní sme si zajazdili na koníkovi a navštívili farmu. Deti mali možnosť pozorovať rôzne domáce zvieratá, naháňať a chytať husi a dokonca sme si mohli vyskúšať klasické dojenie kravičiek.

Štvrtok patril poznávaciemu výletu na Oravský hrad a prieh-

radu. Obdivovali sme zručnosť a um s akým hrad postavili na nehostinnej skale, dôvtip s akým ho zariadili a využili rôzne finty na dosiahnutie komfortu bývania medzi hrubánskymi, chladnými, hradnými múrmi. Na nádvorí, si niektorí odvážlivci a šťastlivci vyskúšali hrnčiarske zručnosti na naozajstnom hrnčiarskom kruhu s naozajstnou hrnčiarskou hlinou. Poriadna búrka a prietrz mračien zdržali našu plavbu na Slanický ostrov, kde sme si pozreli výstavu drevených ikon a na makete priehrady sme mali možnosť vidieť ako toto územie vyzeralo pred zatopením.

Pán farár Garaj dodržal sľub a v piatok ráno sa objavil v Novoti pripravený sprevádzať nás na túre k poľským hraniciam.

Nuž a pripravený bol naozaj ako sa patrí, takže mu nerobilo problém odslúžiť detskú omšu v širom poli. Popoludní sme ešte raz vyčlapkali v bazéniku (tentoraz všetci). Večer sa nezaobišiel bez tradičného karnevalu.

Čo dodať? Bolo nám fajn. Ubytovanie slušné, program pestrý aj vďaka výborným animátorkám Katky a Mirky, strava chutná, s detvákmi aj s dospelákmi sa dalo celkom vydržať iba počasie nemalo s nami zľutovanie a nedovolilo vychutnať si oravskú prírodu naplno.

Sobotňajšie balenie a cesta domov boli v pohode, rodičia si vyzdvihli svoje zlatička, v utorok sme si rozdali vysvedčenia a tešili sa na prázdniny.

Prázdniny sa skončili, začala sa škola

Po dvoch mesiacoch prázdnin sme sa oddýchnutí opäť

vrátili do našej školy. Zvítali sme sa s kamarátmi, našou pani učiteľkou a tiež sme spoznali novú pani riaditeľku. Hneď ako to bolo možné preskúmali sme interiér

školy a veľmi sa nám páci, že je zase o niečo krajšia. Porozprávali sme si medzi sebou naše zážitky a zistili sme, že prázdniny vôbec neboli nudné.

V tomto školskom roku sa z nás stali najstarší žiaci školy a preto sa cítime dôležití. Očakáva sa od nás, že budeme dobrým vzorom pre našich mladších kamarátov. Hlavne prvákom chceme odkázať, aby sa školy a učenia nebáli – veď to nie je až také strašné. A ak by ste potre-

bovali s niečím pomôcť, môže sa na nás kedykoľvek obrátiť - radi im pomôžeme.

Desať mesiacov rýchlo prejde. Vôbec sa však netešíme na odchod z tejto školy, lebo nám bude chýbať naša pani učiteľka. Preto sa počas tohto roka budeme snažiť čo najviac sa naučiť a poslúchať pani učiteľku, aby bola na svojich prvých žiakov hrdá a mala na nás iba dobré spomienky.

štvrtáci

Deti a hasiči v akcii

Jana Džuková

Prevenca a cvičenia sú dôležité v každej oblasti nášho života. Kedykoľvek sa môže stať, že nás zaskočí situácia - prírodné živly, oheň, voda, havária...a vtedy je potrebné, aby sme sa vedeli v danej situácii správne zachovať.

V piatok 18. 9. sme si to v rámci požiarneho cvičenia vyskúšali v „priamom prenose“. V triedach deti rozprávali o svojich zážitkoch, keď tu zazvonil zvonec, ktorý bol signálom na poplach a celú školu bolo nutné okamžite evakuovať. Zvládli sme to na výbornú, len naši prváci zobrali situáciu úplne vážne a po nejednom líčku sa kotúľali slzy ako hrachy. Po ubezpečení, že je to len „akože“ sa upokojili a celou dedinou sa už niesol zvuk sirény hasičského

autá, ktoré možno vystrašilo aj obyvateľov Štiavnice. Všetci „evakuovaní“ na školskom dvore sme so zatajeným dychom sledovali rýchly zásah hasičov, ktorí v rámci cvičenia „zachránili“ aj nášho pána kuriča. Hasiči nám ochotne vysvetlili a ukázali všetko, čo skrývajú

útroby ich špeciálneho auta, hydraulické nástroje, hadice, nosidlá a všetko to, čo potrebujú pri skutočných

zásahoch. Nasledovalo prekvapenie, keď vďaka tete Alene si deti vyskúšali hasenie ohniska požiaru, ktoré predstavovali kuželky a tie museli prúdom vody „zneškodniť“. Poniektorí vyzerali po tejto aktivite ako vyťahnutí z jazera, ale veľmi sa im to páčilo.

Ďakujeme hasičom z ružomberského hasičského zboru za pekný zážitok, ale určite sme si všetci želali, aby sme sa nikdy nestali účastníkmi skutočného zásahu, keď často o živote rozhodujú sekundy. Lebo stále platí, že: „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán!“

Deti sa učia tomu, s čím žijú

- Ak deti vidia kritiku, učia sa odsudzovať.
- Ak deti žijú s nepriateľstvom, učia sa bojovať.
- Ak deti žijú so strachom, učia sa stále niečoho obávať.
- Ak deti žijú so súcitom, učia sa ľutovať sami seba.
- Ak deti žijú s výsmechom, učia sa byť plaché.
- Ak deti vidia žiarlivosť, učia sa, čo je to záviť.
- Ak deti žijú s pocitom hanby, učia sa cítiť vinu.
- Ak deti žijú s toleranciou, učia sa byť trpezlivé.
- Ak deti niekto povzbudzuje, učia sa byť presvedčené.
- Ak deti niekto chváli, učia sa vážiť si.
- Ak deti pociťujú uznanie, učia sa mať radi sami seba.
- Ak sú deti akceptované, učia sa nájsť vo svete lásku.
- Ak deti žijú tam, kde sa rozdáva, učia sa byť štedré.
- Ak deti žijú s úprimnosťou a čestnosťou, učia sa, čo je pravda a spravodlivosť.
- Ak deti žijú v bezpečí, učia sa dôverovať sebe a ľuďom okolo seba.
- Ak deti žijú s priateľstvom, učia sa, že svet je krásne miesto, kde sa oplatí žiť.
- Ak deti žijú v atmosfére pokoja, učia sa mať kľudnú myseľ.

S čím žijú vaše deti?

Dorothy L. Nolte
(z knihy *Slepáčia polievka pre dušu*)

Triedime či netriedime?

Michaela Uhrinová

Táto otázka vám nič nehovorí? Reč je samozrejme o odpade, ktorý bol aj bude. Bezodpadová spoločnosť je iba neuskutočniteľnou víziou. Ale čo s ním? Niektorých spoluobčanov som oslovila a opýtala sa na ich názor, skúsenosti, možné návrhy, zlepšenia ohľadom jeho spracovania. Informovanosť občanov o separovaní odpadu v našej dedine tiež nie je zanedbateľná. Ako sa s touto každodennou rutinou pasujete vy?

Mnohí opýtaní nepoznali pojem separovaný odpad, resp. ho už počuli, ale nepoznajú zmysel tohto slova alebo si ho mylne zamieňajú s domovým komunálnym odpadom. Problém nevidím v ľuďoch a ich usilovnosti či lenivosti triediť odpad, ale nedostatočnej informovanosti. Pýtate sa prečo?

Pri separovanom zbere sa nepotrebná vec nepovažuje za odpad, ale za druhotnú surovinu, ktorú možno recyklovať - opäť použiť na výrobu nových predmetov, ktoré sa dajú využívať. Recykláciou odpadov sa znižuje množstvo odpadov uložených na skládky a rôzne smetiská. Ďalšie áno prečo triediť odpad je, že odvoz a spracovanie vytriedeného odpadu je niekoľkokrát lacnejšie ako uloženie odpadu na skládke. Odpad má obrovský dopad na životné prostredie. Mnohí si to neuvedomujú. Bohužiaľ, najviac trpí naša matička Zem.

Separovanie odpadu nemá prínosy v podobe čistejšej dediny, mesta ale prispieva aj k zlepšeniu klímy na Zemi a jej šetreniu. Aj vy sa podieľate na tom ako bude vyzeráť naše okolie o pár desiatok rokov. „Však ja dovtedy nedožijem“. To bol silný protiargument mnohých občanov. Vy možno nie, ale vaše deti a vnúčatá áno. Tak nebudme ľahostajní a naučme sa čo kam patrí!

Triedite/separujete odpad? Čo by ste navrhli do budúcnosti? Tu sú niektoré odpovede našich spoluobčanov:

(40 r.) „Snažím sa triediť odpad pokiaľ je to možné, sklo a plasty triedime, zvyšok odhadzujem do domového odpadu. Keď je v dedine veľká nádoba pristavená, hádzeme tam všetko nepotrebné z domu.“

(xy) „Všetko treba spáliť. Spodiny vo vzduchu? Tak nie je to moc dobré... Veď dáko sa toho treba zbaviť nie? Nepálím to len ja.“

(58 r.) „Jó, a kedy by som už len triedil. Nemám čas na také veci. Cez zimu sa to popáli, flašky tie áno, vyhadzujem.“

(44 r.) „Papier sa spáli, sklo sa vyhadzuje a zvyšok do popolnice. Nemám čas triediť. Gumu? Niektó to páli, ja to vyhadzujem do kontajnera. Životné prostredie? To aj tak nikto neušetrí.“

(45 r.) „Áno, triedim papier, plasty, sklo. Netuším kam napr. s gumou, handrami... Do kontajnera? Plechovky? Netuším. Vyhadzujem ich s domovým odpadom. Zbery organizované školou sú veľmi prospešné na jar a v jeseni.“

(78 r.) „Triedime plasty, fľaše, papier, zvyšok je domový odpad. Mnohí ľudia u nás na to kašlú. Najhorší pohľad je, keď sa na konci dediny človek pozrie do potoka a je tam plno plastových fliaš. Myslím si, že tejto dedine chýba informovanosť. Ľudia nevedia kde majú odpad zaradiť. Napr. konzervy, gumu, oblečenie. Kedysi chodil handár na voze a zbieral handry a potom ich odnášal do zberne a teraz to už nemá kto robiť. Kožkári? To sú iba špekulanti. Handry kedysi spracovávala niektorá papieraň a miešala to s celulórou. Predtým nebolo toľko plastov a odpadu ako je dnes. Ružomberký okres by potreboval

2 také doliny ako je Štiavnická, aby tam vozil odpad a potom ho zasypal. Aj konáre sa vyhadzujú do kontajnerov. Kedysi, keď bol človek ovocinár, posekal konáre a spálil.“

Nielen ľudia, ale aj vedenie by si malo vstúpiť do svedomia. V každej dedine by mal byť poradca. Napr. niekomu ostane 5 kvadriér. Čo s nimi? Nesúhlasím s kontajnermi na kompost. Ľudia majú chovať, pokosiť a usušiť!“

(70 r.) „Prv sa triedil aj papier, ale nikto ho dnes nechce brať. Ľudia spaľujú aj plasty, čo je veľmi škodlivé. V susedných Sliachoch je dokonca pokuta za to ak niekto páli plast, alebo gumu. Malo by to byť aj tu. Je to veľmi nebezpečný odpad. Keď je to vo vzduchu, tak ma páli až nosohltan. Ľudia sú málo informovaní. Majú v tom zmätok.“

(17 r.) „Triedim plasty a sklo... aj to len preto, že tie kontajner má celkom blízko.“

(38 r.) „Počula som o tom, ale nie je čas. Mám iné starosti a nemám čas sa tým zaoberať.“

(18 r.) „Samozrejme, ruky by som podsekávala tým čo ešte k tomu odhadzujú všetko do prírody. Akoby to tu vyzeralo, keby tak robil každý?“

To sú len niektoré názory vás, občanov na otázku o triedení/separácii odpadu. Väčšinou ste sa zhodli na tom, že neviete zaradiť do odpadu niektoré spotrebované výrobky, alebo suroviny. Mnohí zas túto situáciu podceňujú, mávnu rukou a povedia: „Veď a kto triedi...“

Keby túto anketu čítala moja profesorka chémie, tlak by jej určite rapídne stúpil. Milovníčka prírody,

ktorá si potrpí na životnom prostredí a hlavne triedení odpadu. Nejaký „bezočivec“ hodil zlomené pravítko do koša na odpadky. Jej zhrozenie bolo v tom momente neopísateľné. Takisto ako keď niekto odhodil krabičku z džúsu do odpadkov a nie kam patria kartónové vrstvené obaly, čiže Tetra-paky. „Píliť si pod sebou konár miláčikovia, vy zahyniete!“ táto veta mi znie v ušiach dodnes. Tým som chcela povedať, že medzi nami sa nájdu aj dobráci, ktorí si poctivo dávajú záležť na prostredí okolo seba.

Ľuďom chýbajú najzákladnejšie informácie, týkajúce sa ďalšieho spracovania odpadu. Riešenie nie je hodiť všetko do jedného vreca a potom šup, do popolnice alebo na Čiernu skládku. Skúsme sa viac informovať alebo sa nechajme informovať (niekoľkokrát sme informácie o separovaní odpadu uverejnili aj v našom časopise, naposledy v minulom čísle – poznámka redakcie).

Svetové organizácie sa snažia znižovať množstvo plastových výrobkov. Do niekoľkých rokov by klasické „igelitky“ mali úplne zmiznúť z trhu. To je len jedno z opatrení. Ako povedali niektorí z vás, ľudia si musia uvedomiť na čo je to dobré a pozeráť sa jedným očkom aj do blízkej budúcnosti. Ak chcete za chvíľu namiesto snehu odhrňať z chodníka rôzne odpadky, tak si veselo mávajte rukou a tvárte sa, že sa vás problém dnešnej doby netýka.

Vedeli ste že:

Vo voľnej prírode je doba rozkladu pre:

noviny	15 rokov
papieri	25 rokov
plast z vozidla	viac ako 50 rokov
keramika, taniere	100 rokov
železo	500 rokov
plastové vedro	4000 rokov

Autorita

Ladislav Slanicay

Už viackrát sme sa určite stretli s týmto výrazom, ale nás nenapadlo rozmýšľať o tom, čo to je, čo všetko znamená výraz autorita! Je to azda vlastnosť, schopnosť, vedecká hodnosť? Je podmienená stupňom vzdelanosti? Nie! Nie je to ani to, ani ono! Je to odbornosť, namyslenosť, nadutosť, skromnosť alebo povýšenosť? Ani jeden výraz význam „autorita“ nenahrádza. A predsa skúsme ďalej! Je to osobnosť? Azda tento výraz by sme, ale s výhradami, mohli použiť a nahradiť výraz autorita. Ale len s určitými výhradami, lebo nie je to celkom ono!

Osobnosti sme poznali v oblasti kultúry, chémie či fyziky - ako boli Galilei, Newton, architektúry - napr. Gaudí, náboženstiev - povedzme Henrich IV, ale aj techniky - známeho T.A.Edisona. A tak by sme mohli pokračovať celým spektrom vedy, techniky i spoločenského života, podobne aj športu a uvádzať mená, ktoré sa v určitom období ako osobnosti dostali do dejín ako osobnosti jedinečné a neopakovateľné. Pritom mohli, ale nemuseli byť autoritami. Ak o niekom hovoríme, že je autorita, to nestačí, že je osobnosťou, ktorá v určitom čase

vyniká mimoriadnymi a neopakovateľnými schopnosťami. Napríklad tak športovci: Bubka, Nepela, Eusebio, Gagarin. Nevieme či boli autoritami. Vieme však, kto autoritou môže byť, kto ňou má byť a naopak, kto ňou nikdy nebude a byť nemôže. Už snaha osoby-jednotlivca „vybudovať si autoritu“, je pomýlená. Stanoviť si za cieľ dopracovať sa autority je vlastne prejavom ctižiadosti a táto vlastnosť je s osobou, ktorá má byť autoritou nezlučiteľná. Budovanie autority spočíva predovšetkým v prejavovaní a uplatňovaní cností v každodennom živote, ako je skromnosť, hovoriť len pravdu, dodržiavať a plniť sľuby, neklamať a nepodvádzať, vystupovať na verejnosti slušne, tak sa chovať i vyjadrovať. Povýšenectvo a „patent na rozum“ v týchto snaženiach nemá miesto. Asi takú máme predstavu o osobe, ktorá a to v prvom rade, vedie a usmerňuje denne početnejší kolektív a žiada sa, aby bola autoritou. Autoritu môže v rodine získať napr. tak otec, manuálne pracujúci človek, remeselník, ako aj vysokovzdelaný vedúci pracovník ústavu jadrovej fyziky. Žiadny otec, ktorý je v rodine autoritou si nikdy nepovedal, že si ide budovať autoritu. To nepovedal žiaden uznávaný

vedúci pracovník, ani učiteľ, ani politický pracovník, ani pán richtár, či pán farár. Všetci tí, ktorí sú denne na „výslni“ spoločenského i rodinného života, všetci získali alebo sa môžu stať autoritami, len uplatňovaním už spomenutých prejavov cností, ktoré sa žiaľ z nášho života postupne, pomaly, ale isto, vytrácajú. Na všetkých úrovniach! Na všetkých úsekoch spoločenského života. Platilo, platí a platí bude, že slová síce hýbu našimi myšliami, ale príklady majú magickú silu. Tie priťahujú! Ak fajčí otec, ako potom, ako autorita, môže zakázať svojim deťom, aby to nerobili tiež? Ak riadiaci pracovník nevie prísť načas do práce, ako tú presnosť môže vyžadovať od členov kolektívu, ktorý riadi? Horšie je, keď sa takýto zlovyk stáva pravidlom a samozrejmosťou, vychádzajúcou z toho, že postavenie, či funkcia mu to dovoľuje! V tom momente je po autorite. Väčšina, ktorá má hlavu aj na rozmýšľanie si dáva potom otázku, či tak náhodou tento nekáže vodu a neholduje vínu? Osoba, či jedinec v zodpovednej funkcii, tak v rodine, ale i v spoločnosti, sa stále musí správať tak, ako by si prial, aby konali všetci, ktorých riadi, ktorých usmerňuje, za kto-

rých je aj po morálnej stránke zodpovedný! Dovolím si príklad, bez vedľajších úmyslov. Vieme sa stotožniť a schváliť napr. konanie osoby vo funkcii starostu obce, ktorý končí volebné obdobie s úpadkom nehnuteľnosti v majetku obce? Môže, či nemôže byť autoritou starosta, primátor, alebo predseda samosprávneho kraja a ten by rozhodne autoritou mal byť, teda osoba, počas „bačovania“ ktorej dochádza v príslušnom regióne k úpadku, ktorá „rozfúkala“ hodnoty nadobudnuté predchodcami?! Aj takéto hodnotenie autority sa vyžaduje tak v rodine, ako v základnej spoločenskej jednotke, tak v obci, i ďalších spoločenských organizáciách. Veď sľuby a prázdne slová sú aj dnes, v čase krízy, lacné a veľa nestoja. Počúvajme preto dobre a konajme podľa toho, keď sa nám prikazuje, aby za nás hovorili skutky a nie slová. Veď kolkokrát sme už počuli čítanie z Písma o talentoch? Aj tu, pokiaľ chceme a nám to vyhovuje, nájdeme súvislosť s autoritou. Veď len tá hlava rodiny, ten riadiaci pracovník, ktorý poctivým spôsobom zveľaduje či už súkromný, alebo spoločenský majetok, zasluhuje úctu a uznanie. Bez toho sa autorita získať nedá!

Aj vám sa to už stalo?

Katarína Kačalková

Pred niekoľkými dňami sa mi stala zaujímavá vec. Telefonicky ma oslovila moja známa, ktorú som už dlhšiu dobu nevidela. Na začiatok – poznáte to ...ako sa máš? ...čo nového? ...zdravie slúži? ...a tak podobne. No a potom to prišlo: „Vieš, volám ti vlastne kvôli jednej veci.

Organizujem takú prezentáciu jedného výrobku (nebudeme uvádzať ktorého, stačí, keď povieme, že išlo o produkt v oblasti zdravia a zdravého životného štýlu) a chcem sa ťa spýtať, či by si mala čas stretnúť sa, porozprávam ti o tom, povysvetľujem ako to funguje“. Ja na to: „Aha, už som o tom počula, viem ...fajn vec. Ale môžem

ti dopredu povedať, že o to nemám záujem. Je to finančne dosť náročné a zatiaľ sa bez toho viem, chvalabohu, celkom dobre zaobísť.“ Moja známa však situáciu celkom evidentne nechcela pochopiť. „No ale nemôžeš odmietiť niečo, o čom ešte dokopy nič nevieš. Človek by si mal informácie vypočuť a potom sa rozhodnúť, čo ďalej.“

Pomyslela som si, že použila celkom dobrý argument – asi jeden z tých, o ktorých obchodní zástupcovia (teda díleri) hodiny a hodiny počúvajú na svojich školeniach. Nechcela som sa dať prehovoríť a tak som pokračovala: „Áno, máš pravdu, človek má byť otvorený novým informáciám. Veď keď potrebuješ

Pokračovanie - s. 12

50 korún

Dušan Dírer

Uvedomiac si, že sa mnoho ľudí v súčasnosti stáva „otrokom“ svojich povinností, práce, podlieha stresu doby a zabúda žiť obyčajný „ľudský“ život, vybral som dnes pre vás ďalší z anonymných príbehov, ktoré sa sem-tam „potlkajú po internete“. Mohlo sa to stať hocikde, hocikomu a hocikedy...

(Preložiť som ho do slovenčiny a ako peňažnú menu som zámerne neuviedol euro...)

Keď sa žena vrátila z práce neskoro, unavená a podráždená, zistila, že na ňu pri dverách čaká jej šesťročný syn.

SYN: „Mami, môžem sa ťa na niečo spýtať?“

MAMA: Áno, na čo?“

SYN: „Mami, koľko zarobíš za hodinu?“

MAMA: „Do toho ťa nič nie je. Prečo sa ma na to vôbec pýtaš?“

odpovedala žena nahnevane.

SYN: „Iba to chcem vedieť. Povedz mi prosím, koľko si zarobíš za hodinu?“

MAMA: „Keď to musíš vedieť, tak je to 100 korún na hodinu.“

SYN: „No, čo už“ povzdychol si chlapec so zvesenou hlavou.

SYN: „Mami, môžem si požičať 50 korún?“

Matka sa nahnevávala, „Ak si sa pýtal iba preto, že si chceš požičať na nejakú blbú hračku, alebo iný nezmysel, tak odchoduj nazad do svojej izby a spi. A premýšľaj o tom, prečo si taký sebecký. Ja v práci nedriem iba pre nejakú detskú ľahkovážnosť.“

Chlapec potichu odišiel do svojej izby a zavrel za sebou dvere. Žena sa posadila a chlapcove otázky ju rozhnevali ešte viac. Ako sa jej lem môže takto pýtať, len aby dostal peniaze?

Asi po hodine sa žena upokojila a začala premýšľať: Možno, že tých 50 korún skutočne na niečo potreboval.. A veď si doteraz peniaze tak často nepýtal. Žena prišla ku dverám do chlapcovej izby a otvorila ich.

„Už spíš, synček?“ Spýtala sa.

„Nie, mami, nespím,“ odpovedal chlapec.

„Premýšľala som, asi som sa na teba zbytočne nahnevávala,“ povedala. „Dnes bol dlhý a ťažký deň a ja som si na teba vyliala zlosť. Tu máš tých 50 korún, ktoré si chcel.“

Malý chlapec sa posadil a usmial. „Ach, mami, veľmi ďakujem,“ zajasal.

Potom siahol pod vankúš a vytiahol ďalšie peniaze. Keď ich žena videla, opäť v sebe pocítila hnev.

Chlapec spočítal všetky svoje peniaze a potom sa pozrel na matku.

„Prečo chceš ďalšie peniaze, keď už nejaké máš?“, zlostne sa spýtala matka.

„Pretože som nemal dosť, ale teraz už mám,“ odpovedal chlapec.

„Mami, teraz mám 100 korún. Môžem si kúpiť hodinu tvojho času? Prosím, príd zajtra skôr. Mohli by sme spolu večerať.“

Žena bola ohromená. Objala svojho malého syna a prosila ho o odpustenie.

Nuž - aj vy si užite váš čas (v hodnote 100 korún) s niekým, koho skutočne milujete.

Veď ste už asi počuli vetu: „Ak zomrieme zajtra, firma, v ktorej pracujeme, si za nás nájde náhradu za niekoľko hodín. No rodina a priatelia, ktorých opustíme, budú cítiť stratu do konca svojho života.“

Aj vám sa to už stalo?

Pokračovanie - s. 11

zohnať nejaké údaje o produkte alebo výrobku – otvoríš internet, „zagúgliš“ a máš to!“ „No to je práve chyba!“ – moja známa na to. „Tento produkt ponúkajú všelijaké firmy, sú to rôzne druhy a odrody, ale to nie je to pravé orechové. Ja ti poviem, ako to v skutočnosti je, vieš netreba veriť rôznym pokútnym firmám, netreba sa spoliehať na všelijaké informácie, na tom osobnom stretnutí by som ti všetko porozprávala.“ Skúsila som to znovu: „Ale ja o tento druh produktu naozaj nemám záujem. Navyše nechcem tráviť čas niečím, čo ma vôbec nezaujíma.“ „No ale nehovor dopredu, keď si to všetko vypočuješ, možno zmeníš názor. Veď stačí len prísť a stretnúť sa, príjemne si posedíme a porozprávame sa.“ Nadýchla som sa a po-

kúsila som sa asi o nemožné: „Myslím, že sa asi nechceme rozumieť... ja na tú prezentačnú akciu nechcem ísť a ten produkt si nechcem kúpiť. Jasnejšie to povedať neviem...!“ Moja známa musela mať asi až príliš asertívneho školiteľa, pretože tento „boj“ vôbec nemienila prehrať. Prítrvdila a spustila: „Ale zdravie máš iba jedno, nemyslíš si, že je hazard nezaujímať sa oň a neurobiť preň všetko?“ S údivom, prekvapením, neveriacky a s otvorenými ústami som počúvala, aká som nevšímavá k svojmu zdraviu, prípadne k zdraviu mojich blízkych, ktorým by som nové informácie o produkte mohla tlmočiť a odporúčať. Dotieravosť a drzosť sa stupňovala každým slovom. Tak som si pomyslela – vraví sa, že na hrubé vrece ide hrubá záplata. Rozhovor som sa pokúsila ukončiť nie príliš pria-

teľskou poznámkou: „Moja zlatá – ty najprv prestaň fajčiť a potom vyťkaj druhým, ako sa správajú k svojmu zdraviu!“ Táto moja poznámka ostala absolútne bez povšimnutia. Namiesto reakcie na ňu som dostala odporúčanie: „Tak keď si začneš vážiť svoje zdravie, ozvi sa!“ Takýmto „milým“ spôsobom som zistila, že na to, aby ste si vážili svoje zdravie, stačí, ak sa zúčastníte nejakej prezentácie produktu...

Dotieravosť dilerov je v niektorých prípadoch bezhraničná. Nechcú pochopiť, že ich úlohou je potenciálneho zákazníka osloviť, ponúknuť produkt alebo výrobok a rátať s dvomi možnosťami – alebo osoba záujem prejaví alebo neprejaví. Ak má záujem – dobre, stretneme sa a uvidíme čo bude ďalej. Ak nemá záujem, slušnosťou je poďakovať za váš čas, usmiať

sa a zaželať pekný deň, v krajnom prípade ponúknuť vizitku alebo kontakt na seba – ak by ste si to predsa rozmysleli...

Týmto postrehom z obyčajného, praktického života chcem povzbudiť všetkých, ktorí majú podobné skúsenosti. Praktiky dnešného biznisu často krát nerešpektujú žiadne hranice. Rôzni „šikovníci“ sa snažia nahovoriť nám, že potrebujeme to i ono a keď vytriezvieme z prvotného ošialu, zistíme, že kúpená vec je nám totálne k ničomu. Diler je však už dávno preč a počítá províziu...

Samozrejme, že týmto článkom sa nijako nechcem dotknúť poctivých predajcov, ktorí využívajú aj takúto možnosť zárobku, rešpektujú pri tom etiku predaja a korektnosť ľudských vzťahov.

Poznávať krásny život je zmyslom nášho konania... S. Štúr

Edita Haluzová

Pravdivosť tohto výroku si potvrdili aj niektorí členovia JDS v Lipt. Štiavnici, ktorí sa zúčastnili 9 dňového pobytu v Taliansku, organizovaného okresným výborom Jednoty dôchodcov v Ružomberku.

Nočná cesta do prímorského mesta Lignano nás trochu unavila, ale rýchlo sme sa zotavili na krásnej pieskovej pláži s príjemným pomerne teplým morom, kde nehrozilo, že sa po pár metroch ponoríte do nejakej jamy, alebo si oškriete kolena na skalách. Je to ideálne miesto pre deti, starších ľudí i neplavcov. Slniečko príjemne hrialo, pofukoval vietor a občas k nám prihnal aj meter veľké vlny. Pozorovať more je úžasné, hlavne pri východe slnka. Jeho farba aj vlnenie sa každý deň menia takže pohľad naň vôbec nie je jednotvárný.

Pobyt v Lignane nám spetrovali delegáti organizovaním fakultatívnych výletov. Užili sme si klasické trhy s koreninami, ovocím a výbornými talianskymi syrmi, ale najviac nás zaujal jednoduchý výlet do Benátok.

Benátky boli postavené na piesčitej až močaristej pôde a od budovy mesta sú vbité milióny drevených kolov na spevnenie podlažia, preto v celom okolí Benátok nená-

dete klasické prírodné zalesnenie. Taliani museli vysadiť rýchlo rastúce stromy, aby aspoň trochu nahradili tie tisíce, ktoré pod Benátky vyrúbali. Príjazdová cesta do Benátok vedie buď loďou po mori, alebo železnicou, ktorú vybudovali za nadvlády Rakúsko-Uhorska. Všetky domy, paláce aj kostoly vyzerajú impozantne, pri bližšom pohľade však vidno, že na nich začal pracovať zub času. Aj v samotnej katedrále San Marco vidno, že dlažba sa začína vlniť, avšak to stále ešte zakrýva bohatstvo a nádhera s akou bolo toto miesto Benátčanmi budované. Aj keď sláva Benátskych kupcov sa dávno skončila, dá sa ešte pokochať historickými budovami či elegantnými gondolami s gondoliermi, ktorí vás prevezú po kanáloch. Môžete sa zúčastniť Benátskeho karnevalu so všetkými tými krásnymi maskami, či si doniesť domov suveníry vo forme výrobkov z muránskeho skla. Tajomstvo jeho výroby Benátčania tak dobre strážili, že remeselníkom, ktorých pri

úteku z ostrova prichytili odsekávali ruky. Za pozornosť stojí aj Benátska väznica, z ktorej sa podarilo ujsť jedinému väzňovi, povestnému zvodcovi žien G. Casanovi. Za zmienku stojí aj ťažba soli z morskej soli a samozrejme stovky tisícov turistov, ktorí Benátky ročne navštevujú. Benátčania nemajú veľký cintorín a svojich nebožtíkov okrem významných ľudí, odvádzajú pochovať na pevninu. Ak máte nohy unavené od chodenia, môžete sa občerstviť v niektorej z mnohých kaviarničiek.

Po návšteve Benátok sme mali ešte dosť času, aby sme sa zregenerovali vo vlnách jadranského mora. Prešli sme pešo skoro celé mesto, niek-

torý si ho však prezreli na vypožičaných bicykloch. Denne sme si pomaškrtli na výbornej talianskej zmrzline a ochutnali sme aj taliansku kávu, pizzu a lahodné šumivé víno. Dni leteli jeden za druhým a mi sme sa vydali opäť na cestu domov. Bola škoda, že cesta cez talianske a rakúske Alpy bola plná tunelov, ale keďže sme tadiaľto prechádzali vo večerných hodinách nevideli sme veľa z krásy tohto pohoria. Ale aj to čo sa nám podarilo zazrieť nás všetkých očarilo. Myslím, že všetci účastníci odchádzali domov spokojní, zo želaním zopakovať si túto dovolenku na rok, pravda ak zdravie a peňaženka budú slúžiť. ■

Nevydarená návšteva kina

Je septembrový pondelok popoludní. Žiaci jednej základnej školy sú už dlhší čas dohodnutí, že pôjdu do kina na filmové predstavenie. Nevedia sa dočkať, veď dávajú novinku – 3D film. Keďže je pondelok, vstupné je nižšie ako iné dni – iba! 5 €. Nepôjdu všetci, nie každému sa podarilo od rodičov „vydrankať“ toľko peňazí. Lístky kúpiť až pred predstavením, podľa toho, koľkí ku kinu v skutočnosti prídu.

Jeden chlapec je z blízkej obce. Keďže vyučovanie mu končí o pol jednej, pred predstavením hravo stihne ísť autobusom domov a do kina pôjde ďalším až pred treťou. Za cestovné zaplatí 40 centov, čo je zľavnené cestovné pre trasu od osem do desať kilometrov, a odvezie sa necelých sedem kilometrov k železničnej

stanici (niečo nesedí? – nevadí, tak to v skutočnosti funguje).

Pred kinom stretne desiatku spolužiakov a približne rovnaký počet ďalších záujemcov o film. Ale čo to? Lístky im nechcú predať. Predstavenie o 16:00 sa ruší. Dôvod? Doteraz nebol predaný ani jeden lístok. Nevadí, že teraz by sa ich už nejakých dvadsať predalo. Môže sa. Ale až na ďalší termín o 18:00.

Chlapec je smutný, tešil sa zbytočne. „Nakukne“ ešte do niekoľkých obchodov, kým absolvuje spiatočnú cestu autobusom „na piatu“. A vďaka okolnostiam mu aspoň ostane viac času na prípravu do školy.

Dušan Dírer

Tajnička

Tajničku pre vás pripravuje

Dušan Šulík

POMŔKY POTÁŠ, TARAN	HORÚČA- VA	I. ČASŤ TAJNIČKY	OPOTREB. POVRCHU TRENÍM (tech.)	IBA	ARGÓN	○	OCHUTIL SOLOU	REMESEL- NIK PRACUJ. S KOVM	ZABÍJAČ- KOVÁ POLIEVKA	POLOVICA	ERBIUM	○	KVARJUNÁ RYBKA	TROPICKÝ KER	OTEC (fam.)	II. ČASŤ TAJNIČKY	99 RIMSKY	
PRÍRODNÁ ŽIVICA						SKYPRI PÓDU						SYR V SLANOM NÁLEVE						
REHOLNÝ KŇAZ						PRAVOSL. CHRÁM ZNAČKA FOTOAPAR.						MALÁ VY- VÝŠENINA PANI, ŽENA						
KONIEC MODLITBY						KUL KORAL, po česky					METROPOLA SENEGALU DIEŽE, SUDY							ŽENSKÉ MENO
ČAPKOV ROMÁN				VÝROBCA KOLIES BURIČ						DVOJKOLE- SOVÝ VOZÍK HUTA, (zastarale)						MASTNÁ ZEMINA OSOL		
SPOJKA			OTEC AL. MATKA VEDÚCA POSTAVA						MATKA KUPACIA NÁDOBA						ŽIJEME ZÁKLADNÁ JEDNOTKA			
○	PRACOVNÁ KOMBINEŽA TUREK							HÁDKA, (hovor.) UMELECKÝ TANEC					DOM.MENO JOZEFA MUŽSKÉ MENO					
OSOBNÝ VLAK							III. ČASŤ TAJNIČKY MUŽSKÉ MENO						ÁZIJSKÝ ŠTÁT DRASELNÁ SOL'					
BOL V SEDE						PODZEMNÉ PRACOV. DOM.MENO MATEJA							DÁVA RUKAMI LET, LIETANIE					
2150 RIMSKY					HMOTA, SUROVINA SYMBOL KRUTOSTI					HLADI, DÍVA SA IV. ČASŤ TAJNIČKY								CUDZIE ŽENSKÉ MENO
DOM.MENO ADELY				AFRICKÝ ŠTÁT ČINA, po rusky					TEN (náreč.)							SPOTREB. DRUŽSTVO STARÉ BÚRANIDLO		
NEÓN			SYN PRIBINU MENO BULBU						ŠVÉDSKE MUŽ.MENO SUROVÁ NAFTA					TYP RENAULTU POLOV- NIK				
○	TENKÁ DÝKA STARÍ NEMCI							LÚŠTI DOM.MENO MARGITY					TENKÁ DOSKA SUROVINA NA ZÁTKY					
DEŇ V TÝZDNI							ČESKÝ SPEVÁK BEZHRBÁ TAVA						KNIHA ISLAMU ODBORNÍK V CHEMII					
DIABOL, ČERT						ZNAČKA CUKRIKOV NÁPOVEDY					KRMLA, UPRAVOVA- LA VLASY							
ZATAJ						POMOC (hovor.) LISTNATÝ STROM				RYBÁRSKE SIETE PRÁVO								MANILSKÉ KONOPE
SLOVEN. RÁDOLOG. SPOLOČN.				DIERA V ZEMI ČÍSELNÁ LOTÉRIA					CHOROBA SKUPEN. VODY							BÁRIUM ÚLOHA HERCA		
MESIAC JUPITERA			STAROSL. BOHYŇA REFERAL TO TREAT					MALÝ PÁS ZABÁVAJ						OTROK NASÁVAL				
○	ČASTI STRIECH MILI- AMPÉR						PROVIZÓRNY DOM EVČ KEŽMARKU						NOČNÝ VTÁK EVČ BAN. ŠTIAVNICE					
ZÁKLADNÁ MÝŠLIEN- KA KNIHY							MUŽSKÉ MENO					ZABALENÝ TOVAR						
AUTOR, po rusky							BIELA REPA					BYL OBILIA						

Riešenia z čísla 1/2009:

Tajnička: V júli do košeľe obleč sa, v decembri po uši odej sa.

Výhercovia tajničky: 3,50 € Sk ziskava: Jozef Laurinc - Liptovská Štiavnica, Anna Laurincová - Liptovská Štiavnica.

Menovaní nech sa pre výhru prihlásia na Obecnom úrade.

Riešenie tajničky odovzdávajú v kancelárii obecného úradu. Dvoch vylosovaných riešiteľov odmeníme sumou 3,50 €.

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

vydáva obec Liptovská Štiavnica maximálne 6 krát do roka. Povolené OÚ Ružomberok pod regist. č. OÚ 1/1999, evidované na MK SR pod evid. č. EV 3111/09.

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dír. Redakčná rada: Mgr. Renata Cagalincová, Mgr. Jana

Džuková, Mgr. Mária Grafová, Edita Haluzová, Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko, Mgr. Katarína Pastuchová, Ladislav Slanica, Mgr. Zuzana Straková, Michaela Uhrinová. Neprešlo gramatickou úpravou. Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov.

Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Stará ulica 39. Internet: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>